

Grästorps kommun

Granskning av intern kontroll och
Årsredovisning för räkenskapsår
2024

Penneo dokumentnyckel: 6WFJK-ZIAE8-LCKPG-JJ63Z-U0W8T-JZD7W

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Shape the future
with confidence

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Inledning	5
2.1. Bakgrund	5
2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning.....	5
2.3. Genomförande.....	6
3. Granskningsresultat	8
3.1. Förvaltningsberättelse	8
3.1.1. Översikt över verksamhetens utveckling.....	8
3.1.2. Den kommunala koncernen.....	8
3.1.3. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	9
3.1.4. Händelser av väsentlig betydelse.....	9
3.1.5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	10
3.1.6. Mål ur det finansiella perspektivet med betydelse för god ekonomisk hushållning	10
3.1.7. Uppställning av Balanskravet	10
3.1.8. Väsentliga personalförhållanden.....	11
3.1.9. Förväntad utveckling	11
3.1.10. Sammanfattande bedömning förvaltningsberättelse	11
3.2. Annan information.....	12
3.3. Granskning av intern kontroll	12
3.3.1. Granskningsansats.....	12
3.3.2. Bokslutsprocessen.....	13
Gjorda iakttagelser	13
3.3.3. IT-process.....	14
Gjorda iakttagelser	14
3.3.4. Löneprocessen inklusive pensioner.....	14
Gjorda iakttagelser	15
Rekommendation	15
Transaktionsanalys löner	15
Gjorda iakttagelser	16
3.3.5. Inköps- och utbetalningsprocessen.....	16
Gjorda iakttagelser	16
3.3.6. Intäktsprocessen.....	16
3.3.7. Anläggningsprocessen.....	17
Gjorda iakttagelser	17
Rekommendation	17
3.3.8. Kontoanalys av förtroendekänsliga konton och verifikationsgranskning ..	17
3.4. Räkenskaper	18
3.4.1. Årets resultat utfall	18
3.4.2. Resultaträkning och balansräkning	18
Materiella anläggningstillgångar	19
Årets aktiveringar	19

Finansiell leasing	20
Eget kapital.....	20
Resultatutjämningsreserv	20
Avsättningar.....	21
Pensioner	21
3.4.3. Kassaflödesanalys	21
3.4.4. Sammanställda räkenskaper	21
3.4.5. Noter	21
3.4.6. Drift- och investeringsredovisning	22
3.5. Övrig granskning	22
3.5.1. Rutiner för hantering av närstående relationer och	
närståendetransaktioner	22

1. Sammanfattning

EY har för Grästorps kommun fått i uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer att utföra räkenskapsrevision i enlighet med *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. EY har granskat årsredovisningen för 2024.

Syftet med granskningen är att bedöma om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och normering från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Granskningen har gjorts med utgångspunkt från det utkast till årsredovisning som erhållits den 27 mars 2025.

Vår sammanfattande bedömning är:

- ▶ Att årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.
- ▶ Att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.
- ▶ Att det inte finns något att rapportera gällande om annan information i årsredovisningen än den lagstadgade informationen, i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter.
- ▶ En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR
- ▶ Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR
- ▶ Att målen ur det finansiella perspektivet i allt väsentligt är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper och att nyckeltal i allt väsentligt är korrekt beräknade.
- ▶ Att kommunens redovisning och beräkning av balanskravet i allt väsentligt har ställts upp i enlighet med LKBR och att uppgifterna i balanskravsresultatet och balanskravsutredningen i allt väsentligt är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper samt att nyckeltal i allt väsentligt är korrekt beräknade.

I årsredovisningen redovisas ett resultat på -15 mnkr och ett eget kapital om 243,9 mnkr för kommunen. Motsvarande siffror för koncernen är -15,8 mnkr och 250,8 mnkr.

Årets resultat, -15 mnkr är 16 mkr lägre än budget, 27 mnkr lägre än föregående år och innebär att kommunen inte efterlever balanskravet.

Väsentliga iakttagelser som gjorts under granskningen är:

- ▶ I årsredovisningen har kommunen inte beaktat alla de lokalhyresavtal som kan vara finansiella leasingavtal i redovisningen. Kommunen bedömer att det finns ett mindre antal avtal som eventuellt bör redovisas som finansiella. Det är oklart till vilket värde dessa uppgår och kommunen har svårt att uttala sig om vilken påverkan det får på resultat och balans. Vi noterar således att kommunen kan ha leasingavtal vilka kan betraktas som finansiella leasingavtal i enlighet med RKR R5.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi:

- ▶ Vi rekommenderar att kommunen gör översyn av och dokumenterad bedömning av väsentliga leasingavtal för att bedöma huruvida de ska redovisas såsom operationella eller finansiella leasingavtal. Vid en sådan översyn bör dialog föras med de motparter som kan vara aktuella såsom exempelvis bolag i kommunkoncernen för att gemensamt hantera klassificeringar och redovisningsmässiga konsekvenser för båda parter.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I Lag om kommunal redovisning (LKBR) regleras externredovisningen för kommuner och regioner. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Revisionsobjekt är Kommun som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

De förtroendevalda revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12 kap. 2 §) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet, vilket sker inom ramen för revisionsberättelsen.

Syftet med granskningen är att bedöma om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och normering från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter och denna information återfinns på sidan 4. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information. Det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter.

Granskningen avgränsas i enlighet med ovan syfte. Granskningen omfattar granskning av årsredovisning i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen omfattar inte om kommunen efterlever balanskravet och om resultaten i årsredovisning rörande god ekonomisk hushållning är förenliga med de mål fullmäktige beslutat då det inte ingår i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskning av balanskravet och om resultaten i årsredovisning rörande god ekonomisk hushållning är förenliga med de mål fullmäktige beslutat rapporteras i separat rapport

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Är årsredovisningen upprättad enligt gällande regelverk (LKBR och RKR)?
- ▶ Är årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättade i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)?

- ▶ Ger årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- ▶ Är förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar?
- ▶ Finns det något att rapportera från granskning av annan information i årsredovisningen?
- ▶ Har en förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR?
- ▶ Har sammanställda räkenskaper konsoliderats i enlighet med LKBR?

2.3. Genomförande

Granskningen omfattar:

- ▶ Förvaltningsberättelsen
- ▶ Resultaträkning
- ▶ Balansräkning
- ▶ Kassaflödesanalys
- ▶ Sammanställd redovisning
- ▶ Drift- och investeringsredovisning
- ▶ Noter
- ▶ Information utöver den lagstadgade informationen, som kommunen på eget initiativ valt att lämna i årsredovisningen, sid 4

Granskningen har utförts enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat de ekonomiska beslut som denne fattar med grund i de finansiella rapporterna. Bedömning av frågor som är väsentliga för användare av de finansiella rapporterna bygger på ett beaktande av vad som är gemensamma behov av finansiell information hos en användare som grupp. Den möjliga effekten av felaktigheter för vissa enskilda användare, vars behov kan variera stort, beaktas inte. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen har påbörjats innan årsredovisningen slutligt fastställts. Iakttagelser som gjorts under granskningen har löpande kommunicerats och helt/delvis beaktats av kommunens redovisningsansvarige.

I årsredovisningen framgår i avsnittet 6.4 Noter, 1 *Redovisningsprinciper* de principer som tillämpas med hänsyn till lag och rekommendationer. Det framgår av

redovisningsprinciperna i årsredovisningen och i denna rapport vilka avvikelser från Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer som finns.

3. Granskningsresultat

3.1. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ska i och med införandet av LKBR och RKR R15
Förvaltningsberättelse ha följande underrubriker:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Om inte annat anges i R15 ska under varje huvudrubrik upplysningar lämnas om så väl kommunen som juridisk person och som koncern.

Bedömning: Vi bedömer att förvaltningsberättelsens disposition ligger i linje med LKBR och RKR R15.

3.1.1. Översikt över verksamhetens utveckling

Utvecklingen ska redovisas genom att aktuellt år jämförs med tidigare år och väsentliga förändringar kommenteras. Det gäller såväl utvecklingen sedan föregående år som längre trender. Lämpligtvis sker redovisningen i tabellform.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av verksamhetens utveckling i allt väsentligt är presenterade i enlighet med LKBR och RKR R 15.

3.1.2. Den kommunala koncernen

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en översiktlig beskrivning av de enheter som ingår i den kommunala koncernen. Upplysningar ska också lämnas om privata utförare om de är av väsentlig betydelse. Beskrivningen kan ske med stöd av ett eller flera organisationsscheman/ tablåer.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av den kommunala koncernen i allt väsentligt är presenterade i enlighet med LKBR och RKR R 15 men kan med fördel kompletteras med information om vilka de mest centrala beslutsfattarna är; framförallt ordförande och förvaltningschef i nämnder och styrelseordförande och verkställande direktörer i bolag.

3.1.3. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om sådana förhållanden som inte redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen men som är viktiga för bedömningen av den kommunala koncernens och kommunens resultat eller ekonomiska ställning.

Övrigt krav på innehåll i detta avsnitt är:

- Analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer samt vidtagna åtgärder. Upplysningar ska särskilt lämnas för finansiella risker och hur de hanterats.
- Upplysningar om de totala pensionsförpliktelserna för koncernen och kommunen samt en uppföljning av fullmäktiges riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel enligt normerat schema.
- Beskrivning av hur reglering av pensionsförpliktelserna ska finansieras
- Översiktlig uppföljning av hur fullmäktiges riktlinjer för medelsförvaltningen tillämpats
- Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet kan också redovisas i avsnittet

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen i avsnittet "Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning" i allt väsentligt följer LKBR och RKR R15. Vi kan dock konstatera att avsnittet kan kompletteras med tydligare beskrivningar över:

- Upplysning av pensionsförpliktelser samt uppföljning av fullmäktiges riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel.
- Beskrivning av hur reglering av pensionsförpliktelserna ska finansieras
- Översiktlig uppföljning av hur fullmäktiges riktlinjer för medelsförvaltningen tillämpats

Koncernen omfattas inte av avsnittet.

3.1.4. Händelser av väsentlig betydelse

Upplysning ska lämnas om hur händelser av väsentlig betydelse påverkar de finansiella rapporterna. Upplysningen kan exempelvis innehålla beskrivningar utifrån nettoinvesteringar, skulder, intäkter, kostnader, och årets resultat. Exempel på händelser kan vara:

- Köp, försäljning, etablering och nedläggning av verksamhet
- Omstruktureringar
- Ingångna avtal med väsentlig påverkan på verksamheten
- Större investeringar
- Betydande rättstvister

Årsredovisningen innehåller upplysningar om medborgardialog, byggnationen av trygghetslägenheter, händelser inom verksamheter mm.

Bedömning: Vi bedömer att redovisningen av händelser av väsentlig betydelse i allt väsentligt följer LKBR och RKR R 15, kan utvecklas att även beskriva hur händelserna påverkar de finansiella rapporterna.

3.1.5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga aspekter avseende styrning, uppföljning och intern kontroll för den kommunala koncernen och kommunen. Avsnittet kan beskriva:

- Ansvarsstruktur – styrenheter
- Centrala styrdokument
- Mål, budget och ramar
- Planering, uppföljning och uppsikt
- Intern kontroll

Årsredovisningen innehåller följande rubriker vilka omfattar både kommunen och kommunkoncernen;

- Vision
- Styr- och ledningsmodell
- Budgetprocess
- Uppföljning
- Intern kontroll

Bedömning: Vi bedömer att redovisningen av styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten i allt väsentligt följer LKBR och RKR R15.

3.1.6. Mål ur det finansiella perspektivet med betydelse för god ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av ekonomisk ställning samt avstämning av ekonomi och verksamhet utifrån mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning. *Standard för kommunal räkenskapsrevision* anger att Sakkunnigt biträdes granskning omfattar mål ur det finansiella perspektivet med betydelse för god ekonomisk hushållning genom kontroll av att de redovisade uppgifterna är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper och att nyckeltal är korrekt beräknade.

Kommunfullmäktige har antagit två finansiella resultatmål med avseende på god ekonomisk hushållning;

- Resultatmål: Resultat över tid minst 3% av skatter, generella statsbidrag och utjämningsystemet. Utfall 2024: -3,6%
- Investeringsmål: självfinansiering av investeringar, minst 70% Utfall 2024: 77,1%

Bedömning: Vi bedömer att presentationen av mål ur det finansiella perspektivet i allt väsentligt är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper och att nyckeltal i allt väsentligt är korrekt beräknade.

3.1.7. Uppställning av Balanskravet

Balanskravet innebär att kommunens budget och årliga utfall ska vara positiva och att underskott ska återställas kommande år, såvida kommunfullmäktige inte beslutar om annat och hänvisar till "synnerliga skäl". Beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens bestämmelser, ska i förvaltningsberättelsen följa ett föreskrivet schema. *Standard för kommunal räkenskapsrevision* anger att granskningen av

balanskravsresultatet utgörs av kontroll av att uppställningen av balanskravsresultatet har skett i enlighet med LKBR 11 kap. 10-11 §§ samt RKR R 15, att uppgifterna i balanskravsresultatet och balanskravsutredningen är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper samt att nyckeltal är korrekt beräknade.

Balanskravsresultatet uppgår för 2024 till -16,1 mnkr och vid användning av medel ur RUR 149 tkr.

Bedömning: Vi bedömer att kommunens redovisning och beräkning av balanskravet i allt väsentligt har ställts upp i enlighet med LKBR och att uppgifterna i balanskravsresultatet och balanskravsutredningen i allt väsentligt är korrekt härledda ur kommunens räkenskaper samt att nyckeltal i allt väsentligt är korrekt beräknade.

3.1.8. Väsentliga personalförhållanden

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga personalförhållanden i den kommunala koncernen och kommunen, bland annat ska upplysningar om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret lämnas för kommunen.

Uppgifter om personalstruktur och sjukfrånvaro redovisas i avsnittet.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av väsentliga personalförhållanden i allt väsentligt följer LKBR och RKR R15. Kommunkoncernen ingår dock inte i avsnittet.

3.1.9. Förväntad utveckling

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om kommunens och koncernens förväntade utveckling. Upplysningarna ska avse dels vad som faktiskt är känt om framtiden, dels förväntningar som finns och som är baserade på konkreta kända förhållanden som berör koncernen och kommunen direkt eller indirekt. De risker och osäkerhetsfaktorer som är förknippade med dessa förhållanden ska kommenteras. I avsnittet redogörs för hållbar utveckling, demografisk utveckling, kompetensförsörjning samt befolkningsutvecklingen.

Bedömning: Vi bedömer att beskrivningen av kommunens förväntade utveckling beskriver övergripande utmaningar. Kommunkoncernen ingår inte i avsnittet.

3.1.10. Sammanfattande bedömning förvaltningsberättelse

Bedömning: En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR. Förvaltningsberättelsen bör presenteras före men i omedelbar anslutning till resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys.

3.2. Annan information

Vi har läst annan information som presenteras i årsredovisningen på sidan 4. Vi har vid genomgången beaktat den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen.

3.3. Granskning av intern kontroll

3.3.1. Granskningsansats

EY har inom ramen för räkenskapsrevisionen granskat Grästorps Kommuns administrativa interna kontroller. De processer som har varit föremål för granskningen är väsentliga för den finansiella rapporteringen men även i viss utsträckning för verksamhetsstyrningen. Syftet med föreliggande rapport är att ge kommunens revisorer underlag för bedömningen av kommunens redovisning och interna kontroll.

Vår granskning och bedömning av den interna kontrollen omfattar följande processer

- Bokslutsprocessen
- IT-processen
- Löneprocessen, inklusive pensioner och arvoden
- Inköpsprocessen
- Investeringsprocessen (anläggningsrutinen)
- Väsentliga intäktsprocesser
- Process för att redovisa moms och skatter och avgifter

Ovanstående granskning innebär i de flesta fall att vi följer hela transaktionsflödet från det att en intäkt, kostnad eller investering genereras/initieras till dess att registrering sker i försystem och slutligen blir reglerad/bokförd.

Övrig granskning som genomförs är:

- Analys av aktiveringar och avskrivningar på anläggningstillgångar
- Kontroll av avstämningar på väsentliga konton som kundfordringar, leverantörsskulder, likvida medel etc.
- Kontoanalyser på väsentliga intäkt- och kostnadskonton samt förtroendekänsliga poster
- Granskning av momsredovisning
- Eventuell förekomst av väsentliga närståendetransaktioner. De parter som är aktuella i sammanhanget "närstående" i förhållande till kommunen är bolag, stiftelser, kommunstyrelsens medlemmar, kommunledningen (ledande tjänstepersoner). I förekommande fall inhämtas kommunens process för att identifiera närståenderelationer och närståendetransaktioner. För ovan juridiska och fysiska personer kontrolleras innehav av bolag/roller i externa bolag och eventuella transaktioner gentemot kommunen.

- Transaktionsanalys av personalrelaterade kostnader. Transaktionsanalysen omfattar kommunens samtliga lönetransaktioner från januari till och med oktober månad. Ett speciellt dataanalysverktyg används för att sortera ut exempelvis stora bruttobelopp, dubbla transaktioner, stora transaktioner osv.

3.3.2. Bokslutsprocessen

Bokslutsprocessen är central utifrån att det sker en mängd avstämningar, reserveringar och bedömningar som kan påverka bokslutet. Den risk för fel, i redovisningen, som föreligger i bokslutsarbetet innebär att bokslutsprocessen alltid bedöms som väsentlig. Vi har gått igenom rutiner för bokslutsarbetet rörande ansvar, avstämningar, periodiseringar med mera.

Gjorda iakttagelser

Kommunen använder Raindance som ekonomisystem. Inför boksluten upprättas detaljerad tidsplan och anvisningar över bokslutsarbetet.

Kommunens riktlinjer för ekonomi fastställdes 2020-11-23 och ska uppdateras före 2025-12-31.

Vi har sedan tidigare år noterat att kommunen i flera fall saknar skriftliga processbeskrivningar med tillhörande kontroller. Syftet med att dokumentera sina processer är att tydliggöra de olika processerna, säkerställa att kontroller utförs och en rollfördelning över vem som ska utföra kontrollerna, samt att säkerställa att kunskapen stannar inom kommunen vid eventuella personalförändringar. För ett par år sedan påbörjades inom kommunen ett arbete med att kartlägga och beskriva samtliga väsentliga processer och rutiner inom ekonomifunktionen. Arbetet försenades bland annat till följd av implementeringen av ett nytt ekonomisystem, och har ännu inte slutförts. Det är dock kommunens avsikt att fortsätta med arbetet när möjlighet ges. Det finns en processbeskrivning framtagen från 2020 avseende bokslutsprocessen.

Avseende upprättande av bokföringsorder har vi noterat sedan tidigare år att den person som registrerar en bokföringsorder också kan attestera densamma. Detta är inget som hanteras annorlunda under 2023, dock används bokföringsorder enbart avseende rättelser i bokföringen och kan inte användas för utbetalningar.

Rekommendation

Vi rekommenderar kommunen att fortsätta arbetet med att ta fram fullständiga processbeskrivningar avseende för kommunen väsentliga processer för att förenkla och säkerställa en korrekt hantering och redovisning. Vi rekommenderar även kommunen att i sina processbeskrivningar tydliggöra hur ofta en översyn bör ske i syfte att säkerställa en korrekt beskrivning.

Vidare rekommenderas likt tidigare år att se över om det går att införa digital attest för bokföringsorder och därigenom tillse att attest sker av annan person än den som upprättar bokföringsordern.

Vi rekommenderar kommunen att se över riktlinjer för ekonomi/finanspolicy för att tillse dess fortsatta relevans.

Kommunens kommentarer: Attestreglementet är under uppdatering och kommentarer enligt ovan kommer att beaktas i detta.

3.3.3. IT-process

IT-miljö, IT-styrning och IT-infrastruktur som stödjer de för den finansiella rapporterings väsentliga IT-system är central i bedömningen av kommunens redovisning och den interna kontrollen av dessa system.

Krav på systemdokumentation och behandlingshistorik regleras i Lagen om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för Kommunal Redovisning R1 där det anges att systemdokumentation ska innehålla; kontoplan, beskrivning av hur konton används och hur de sammanställs när årsbokslut och årsredovisning upprättas, om detta inte framgår av kontoplanen, samlingsplan och arkivplan. Systemdokumentationen ska i förekommande fall även innehålla beskrivning av verifieringskedjor, behandlingsregler och informationsflöden.

Gjorda iakttagelser

Kommunen använder Raindance som affärssystem. Utöver lönesystemet finns ett antal försystem enligt förteckning integrationer. Utöver lönesystemet finns ett antal försystem. Kommunen använder Göliska IT som IT-avdelning tillika systemadministratörer för Raindance och i kommunen finns även lokala systemadministratörer av Raindance. Uppdateringar hanteras av systemleverantören i samarbete med Göliska IT.

Vi har tagit del av viss systemdokumentation avseende Raindance vilken omfattar integrationer, tabellverk mm. Det finns ingen gemensam systemdokumentation i V6-kommunerna. Det pågår enligt uppgift ett projekt för att ta fram en mall att utgå ifrån vilken kommer behöva anpassas till respektive kommuns olika försystem och processer.

3.3.3.1 Rekommendation

Vi rekommenderar att med stöd av systemleverantören och Göliska IT se över och säkerställa att systemdokumentationen för kommunen är komplett och hålls uppdaterad.

3.3.4. Löneprocessen inklusive pensioner

Personalrelaterade kostnader utgör den enskilt största kostnaden för kommunen. Vi har gått igenom kommunens löneprocess och de kontroller som tillämpas i processen.

Löner och sociala avgifter utgör merparten av personalkostnaderna och är således en betydande del av kommunens kostnadsmassa. Personalkostnader är den största kostnadsposten för Grästorps Kommun. Lön är således en av de mest centrala och väsentligaste rutinerna.

I samband med årets granskning har vi tillsammans med kommunen gått igenom löneprocessen för att se om det skett några stora förändringar samt hur kommunen hanterat våra noteringar från föregående år.

Gjorda iakttagelser

Lönehantering ombesörjs av lönecenter i Lidköping. Enheten använder en hel del checklistor till stöd för hantering. Systemet, Personec har också en hel del inbyggda kontroller. Rimlighetsbedömning av löner genomförs på totalnivå av i samband med månatlig budgetuppföljning.

Vi noterar att förändringar av grunddata alltid ska ha ett attesterat underlag, dock finns ingen uppföljning av förändrade grunddata på regelbunden basis. Vid upplägg och ändringar av fasta uppgifter (som t ex vid en nyanställning, när en person slutar eller erhåller förändrad lön) inte kontrolleras av någon annan än den som registrerat dessa förändringar i lönesystemet. Registrerade förändringar loggas och skulle kunna följas upp mot logglista för att kunna se vilka personer som varit inne i systemet och registrerat en förändring. Någon rutin för uppföljning eller stickprovsgranskning av registrerade ändringar enligt logglistan finns inte.

Rekommendation

Vi rekommenderar att registrerade uppgifter ska kontrolleras av någon annan än den som registrerar dem. I en framtida skriftlig lönerutin, bör det framgå att uppföljning ska ske mot logglista över förändring av fasta uppgifter. Rekommenderas att genomföra regelbundna stickprovsgranskning av registrerade ändringar av grunddata i lönesystemet.

Transaktionsanalys löner

Transaktionsanalysen omfattar kommunens samtliga lönetransaktioner från januari till och med oktober månad. Ett speciellt dataanalysverktyg används för att sortera ut exempelvis stora bruttobelopp, dubbla transaktioner, stora transaktioner osv. Programmet designas för att hitta, analyser och sortera enskilda eller sammanhängande transaktioner som avviker från vad som bedöms vara normalt.

Kontroll görs av:

- ▶ Avstämning källskatt
- ▶ Avstämning sociala avgifter
- ▶ Avstämning huvudbok
- ▶ Kontroll av avvikande personnummer
- ▶ Dubbla poster

- ▶ Lönearter som förekommer vid enstaka transaktioner
- ▶ Personalförändringar
- ▶ Större enskilda transaktioner överstigande 90 tkr
- ▶ Avvikande period
- ▶ Utbetalningstillfällen
- ▶ Övergripande analys skattepliktigt/skattefritt samt ingående analys Skattepliktigt respektive Skattefritt
- ▶ Övriga ersättningar
- ▶ Utbetalning

Gjorda iakttagelser

Ett representativt urval har tagits där granskning genomförs inom varje område mot underlag som anställningsavtal, uppgörelseavtal, jämningsbeslut, lönespecifikationer eller liknande. För de stickprov som granskats har inga felaktigheter framkommit av genomförd granskning.

3.3.5. Inköps- och utbetalningsprocessen

Vi har gått igenom kommunens inköpsprocess och de kontroller som tillämpas i processen.

Gjorda iakttagelser

Kommunen har en gemensam upphandlingsorganisation med fem andra kommuner i västra Skaraborg, organisationen har sin bas i Lidköping. Vi ser positivt på samarbetet men betonar vikten på att det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan Grästorps kommun och vad som ska hanteras i upphandlingsorganisationen. Kommunen har inköps- och upphandlingspolicy med tillhörande riktlinjer.

Attestordningen är utformad på ett sådant sätt att transaktioner med högre risk (exempelvis transaktioner med högre belopp) eskaleras högre upp i organisationen.

Behörigheter bankkonton och utbetalningar kräver två personer i förening.

För utbetalningar av bidrag krävs godkännande av chef och därefter utbetalning två i förening enligt ovan.

3.3.6. Intäktsprocessen

Vi har gått igenom de intäktsflöden kommunen har som är av väsentliga omfattning utöver skatteintäkter och generella statsbidrag samt de kontroller som tillämpas i processen av hanteringen av dessa intäktsflöden.

De väsentliga intäktsflöden som identifierats är; Taxor och avgifter, hyror och arrenden, Bidrag och kostnadsersättningar från staten samt försäljning av verksamhet.

Granskning av ett urval av intäkter har gjorts för respektive flöde att verifiera rutinen, fakturor, genomgång av kravrutin, etc

Gjorda iakttagelser

Fakturerings hanteras av ekonomiavdelningen. Verksamheterna bereder genom att skapa underlagen i verksamhetssystemen som genererar en debiteringsfil som läses in i ERP. Ekonomiavdelningen ombesörjer kravhantering med hjälp av Visma med påminnelser, inkassohantering samt vidarebefordran till KFM.

3.3.7. Anläggningsprocessen

Det är av central betydelse att rutiner avseende hantering av anläggningstillgångar fungerar tillfredställande och finns dokumenterande med tanke på hur stor del av balansomslutningen dessa utgör. Vi har tillsammans med ansvarig personal gått igenom rutiner för anläggningstillgångar, särskilt med avseende på genomförda investeringar. Vi har utfört granskning enligt särskilt granskningsprogram innehållande väsentliga kontroller för anläggningsregistret.

Gjorda iakttagelser

Kommunen har i dokumentet Riktlinjer för ekonomi ett specifikt avsnitt för Investeringspolicyn där rutiner och beloppsgränser m.m. finns kring investeringar i kommunen. Riktlinjerna är som anges ovan fastställda 2020-11-23 och ska uppdateras senast 2025-12-31.

Vi noterar att kommunen inte genomför någon analys av anläggningsregistret med avseende på nyttjandeperiod, fysisk inventering och eventuellt nedskrivningsbehov. Mindre avstämningar kan ske under året.

Rekommendation

Vi rekommenderar att kommunen löpande bör analysera och dokumentera genomgång av sina anläggningar i syfte att exempelvis upptäcka eventuellt nedskrivningsbehov. Vi rekommenderar att kommunen i samband med del- och årsbokslut skickar ut utdrag ur anläggningsregistret till ansvariga chefer som går igenom listorna och intygar att de är korrekta med avseende på eventuellt nedskrivningsbehov och inventering. Vi rekommenderar kommunen att utföra stickprovsvisa kontroller för att tillse att verksamheten har bedömt eventuellt nedskrivningsbehov, inventering, nyttjandeperiod etc.

3.3.8. Kontoanalys av förtroendekänsliga konton och verifikationsgranskning

Granskning av väsentliga intäkt- och kostnadskonton samt förtroendekänsliga poster har utförts genom att stickprovsvis granska ett antal fakturor med avseende på rörelsegiltighet, F-skattsedel, momsregistreringsnummer, attester, ramavtal etc. Likaså har vi granskat ett antal kostnader för representation, utbildning och liknande kostnader med avseende på att syfte, deltagarförteckning, program etc. framgår av underlaget.

Inga väsentliga iakttagelser har framkommit i samband med vår granskning.

3.4. Räkenskaper

3.4.1. Årets resultatutfall

Årets resultat -15 mkr vilket är 16 mkr lägre än budget på 1 mkr. Resultatet är påverkat av jämförelsestörande post om -17 mnkr. Resultatet utan jämförelsestörande post uppgår till 2 mnkr (17,5 mnkr).

3.4.2. Resultaträkning och balansräkning

Vi har utfört en övergripande analys av utgående balanser i resultat- och balansräkningen i årsbokslutet. Vi har jämfört årets utfall med budget och/eller föregående år. I de fall väsentliga avvikelser mot budget och/eller föregående år har noterats har vi följt upp avvikelserna med kommunens redovisningsansvarige.

3.4.2.1 Analys resultaträkning

Resultaträkningen har granskats utifrån vår planerade riskbedömning. Vi har gått igenom väsentliga rutiner för redovisningen, stickprovvis granskat verifikationer, stämt av skatteintäkter, jämfört utfall mot föregående år och budget. Vi har vidare utfört analyser av data från ekonomisystemet och lönesystemet.

Kommunen redovisar ett resultat för år 2024 om -15 mnkr, vilket är 16 mnkr lägre än budget 2024. Skillnaden förklaras framförallt av de jämförelsestörande posterna; nedskrivning av VA-ledning om -14,1 mnkr och bidrag Trygga hem -2,9 mnkr samt nämndernas samlade resultat uppvisar underskott (-5,9 mnkr). Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning visar överskott (5,2 mnkr), pensionskostnader (4,2 mnkr).

Verksamhetens intäkter har jämfört med föregående år ökat med 2,2 mnkr vilket främst beror på högre taxor och avgifter 3,6 mnkr, övriga bidrag 2,4 mnkr och försäljning av verksamhet och konsulttjänster 2,1 mnkr. Dessa ökningar möts av minskningar inom bidrag och kostnadsersättningar från staten om -6,6 mnkr. Verksamhetens kostnader har ökat med 24,2 mnkr jämfört med föregående år där personalkostnader utgör den största kostnadsposten. Personalkostnader har ökat med 11,6 mnkr jämfört med föregående år. Pensionskostnader ökat med 3,9 mnkr. I övrigt har verksamhetens kostnader ökat med 8,6 mnkr varav köp av verksamhet 4,1 mnkr, lokal och markhyror samt övriga fastighetskostnader 3,5 mnkr, inköp av tjänster 4,2 mnkr.

I årsredovisningen återges en analys avseende utfall mot budget under avsnittet "Driftredovisning".

3.4.2.1.1 Analys av data från ekonomisystemet

Vi har utfört analyser på väsentliga intäktsflöden för att identifiera transaktioner som avviker från standardflöde. Vi har stickprovsvis granskat transaktioner samt följt upp intäkter mot avtal/beslut eller liknande. Vi har inget väsentligt att rapportera från utförd granskning.

Vidare har vi kartlagt väsentliga kostnadsflöden i syfte att identifiera transaktioner som avviker från standardflöde. Vi har stickprovsvis granskat transaktioner samt följt upp att kostnaden är rörelsegill, att underlaget är komplett och korrekt attesterat i enlighet med gällande attestordning samt stickprovsvis följt upp mot ramavtal/direktupphandling. Vi har inget väsentligt att rapportera utifrån utförd granskning.

Bedömning: Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både intäkter och kostnader är det vår bedömning att kommunens resultaträkning inte omfattar några väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner eller fel i väsentlig omfattning.

3.4.2.2 Balansräkning

Balansräkningen har granskats utifrån vår planerade riskbedömning. Granskningen har skett med utgångspunkt i följsamhet till Lagen om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt i enlighet med god redovisningssed för kommunal verksamhet. Vidare har respektive balanspost stickprovsvis jämförts mot bokslutsdokumentation och underbilagor. Genom stickprovskontroller och jämförelse med underlag från sidoordnade system har granskning genomförts av att poster värderats och periodiserats i enlighet med god redovisningssed.

Materiella anläggningstillgångar

Årets aktiveringar

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R4 Materiella anläggningstillgångar ska komponentavskrivning tillämpas. Komponentavskrivning innebär att betydande komponenter i en anläggningstillgång ska redovisas var för sig för att förbrukning och nyttjandeperiod ska kunna beaktas och bedömas för enskilda komponenter. Kommunen lämnar i årsredovisningen upplysning om tillämpade avskrivningstider.

Under året har investeringar gjorts om 35,1 mnkr (79 mnkr). Årets aktiveringar är fördelat på byggnader och mark, pågående anläggningar, maskiner och inventarier samt VA. Investeringarna är lägre än de budgeterade 61,6 mnkr.

De största investeringarna under året avser Brännebacka mitten (etapp 1) 12,3 mnkr, Vatten och avlopp 4 mnkr, GC-väg Flakeberg 2,4 mnkr.

Vi har stickprovsvis granskat aktiveringar under året utan att notera några väsentliga fel.

Finansiell leasing

Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R5 avser Leasing och ska tillämpas vid redovisning av leasingavtal. Ett leasingavtal klassificeras antingen som ett finansiellt eller ett operationellt leasingavtal. Vid bedömning om ett avtal är finansiellt eller operationellt måste det avgöras huruvida de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med att äga en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren eller inte.

I årsredovisningen har kommunen inte beaktat alla de lokalhyresavtal som kan vara finansiella leasingavtal i redovisningen. Kommunen bedömer att det finns ett mindre antal avtal som eventuellt bör redovisas som finansiella. Det är oklart till vilket värde dessa uppgår och kommunen har svårt att uttala sig om vilken påverkan det får på resultat och balans.

Vi noterar således att kommunen kan ha leasingavtal vilka kan betraktas som finansiella leasingavtal i enlighet med RKR R5.

Rekommendation

Vi rekommenderar att kommunen gör översyn av och dokumenterad bedömning av väsentliga leasingavtal för att bedöma huruvida de ska redovisas såsom operationella eller finansiella leasingavtal. Vid en sådan översyn bör dialog föras med de motparter som kan vara aktuella såsom exempelvis bolag i kommunkoncernen för att gemensamt hantera klassificeringar och redovisningsmässiga konsekvenser för båda parter.

Eget kapital

Resultatutjämningsreserv

Under åren 2013-2023 fanns det enligt kommunallagen en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas i balanskravsutredningen för att jämna ut intäkter över en konjunkturcykel till och med år 2033.

Kommunen har 16 mnkr i resultatutjämningsreserv och i balanskravsutredningen föreslås att nyttja dessa för att täcka för att reglera årets underskott.

Enligt gällande regler synliggörs RUR inte i resultaträkningen utan i den till bokföringen sidordnade balanskravsutredningen. I balansräkningen specificeras RUR som en delpost till det egna kapitalet.

Avsättningar

Pensioner

Pensionsskulden ska enligt den kommunala redovisningslagen redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att endast pensioner intjänade från 1998 ska skuldföras. Tidigare intjänade pensioner ska tas upp som ansvarsförbindelse och inte skuldredovisas i balansräkningen.

Kommunen redovisar 14,4 mnkr som skuld i balansräkningen och pensioner intjänade före 1998 om 127,8 mnkr som ansvarsförbindelse. Redovisningen baseras på Skandias pensionsskultsberäkning.

Bedömning: Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både tillgångar och skulder är det vår bedömning att kommunens balansräkning inte omfattar några väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner.

3.4.3. Kassaflödesanalys

Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll i allt väsentligt överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen. Granskningen har inte föranlett några noteringar.

3.4.4. Sammanställda räkenskaper

Grästorps kommun upprättar en sammanställd redovisning (koncernredovisning) för företag där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande. I koncernredovisningen ingår således hel- eller delägda företag där ägarandelen uppgår till minst 20 procent av röster och kapital.

Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Vi har granskat upprättad koncernredovisning, innehållande samtliga bolag. Vi har granskat gjorda koncernelimineringar stickprovvis samt analyserat förändringen mellan ingående och utgående eget kapital.

Vid konsolidering mellan kommunen och dess bolag har anpassningar gjorts till LKBR samt RKR's rekommendationer.

Bedömning: Vi bedömer att de sammanställda räkenskaperna i allt väsentligt är upprättade i enlighet med LKBR och RKR R16 och ge en rättvisande bild av verksamheten och den ekonomiska ställningen för Grästorps Kommun och dess koncern per den 31 december 2024. Vid granskningen har inga fel av väsentlig karaktär identifierats.

3.4.5. Noter

Vi har granskat de notupplysningar som lämnas med fokus på att fullständiga upplysningar lämnas, att notupplysningarna hänger samman med ovanstående räkningar och att dessa korrekt avspeglar de underliggande räkenskaperna.

Bedömning: Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentlig lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar i noter.

3.4.6. Drift- och investeringsredovisning

Vi har granskat drift- och investeringsredovisningarna och dess följsamhet till LKBR och RKR R 14 Drift- och investeringsredovisning. Driftredovisningen visar hur den löpande verksamhetens utfall förhåller sig till den budget som fastställts.

Investeringsredovisningen ger en samlad bild av investeringsverksamheten och har utformats så att utfallet överskådligt kan stämmas av mot fullmäktiges budget.

Bedömning: Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt har upprättats enligt LKBR och RKR R 14 Drift- och investeringsredovisning.

3.5. Övrig granskning

3.5.1. Rutiner för hantering av närstående relationer och närståendetransaktioner

Vi har översiktligt granskat processen för närstående relationer och närståendetransaktioner genom intervjuer med nyckelpersoner. Standard för kommunal räkenskapsrevision anger att styrelse eller personer i ledningen anses vara kommunstyrelsen (ordinarie och ersättare) och kommunledningen (ledande tjänstepersoner). Vi har följt upp om kommunen har en närståendeförteckning samt rutiner för eventuella transaktioner med närstående parter. Vidare har vi granskat hos Bolagsverket registrerade engagemang för kommunstyrelsen samt ledande tjänstepersoner såsom stadsdirektör, ekonomichef, HR-chef och förvaltningschefer. I det fall engagemang identifieras i kommunens leverantörsregister har vi inhämtat lista över transaktioner med bolaget och stickprovvis granskat genomförda transaktioner.

3.5.1.1 Gjorda iakttagelser

Vi kan konstatera att det saknas en kommunövergripande processbeskrivning eller motsvarande över hur närstående relationer och närståendetransaktioner skall hanteras. Vidare saknas en förteckning över närstående relationer och närståendetransaktioner. I samband med upphandlingar finns dock en informell rutin att kontrollera om det finns kopplingar till närstående personer.

Vid granskningen av närståendetransaktioner har uppföljning skett av ovan personers engagemang i juridiska personer och därefter kontrollerats i leverantörsregister eventuella transaktioner. De närstående relationer som finns är primärt i kommunens helägda bolag. De transaktioner som identifierats har granskats översiktligt med avseende på rörelsetillhörighet och affärsmässighet. Inga avvikelser noterade i samband med denna granskning.

3.5.1.2 *Rekommendation*

Vi rekommenderar kommunen att upprätta en processbeskrivning eller liknande över hur närståenderelationer och närståendetransaktioner skall hanteras. Vidare rekommenderar vi kommunen att upprätta en förteckning över aktuella närståenderelationer och närståendetransaktioner. Vidare rekommenderar vi kommunen att upprätta rutiner för att hålla förteckningarna uppdaterade.

I övrigt har inga andra väsentliga noteringar framkommit i samband med vår granskning.

Uddevalla den 24 april 2025

Anna de Blanche

Ernst & Young AB
Ansvarigt sakkunnigt biträde
Räkenskapsrevision

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Anna Elisabeth De Blanche

Sakkunigt biträde

Serienummer: 23b1984a015a79[...]fa70eb96b6846

IP: 147.161.xxx.xxx

2025-04-24 09:58:27 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra validerings verktyg för digitala signaturer.